

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

نقش ایرانداک در علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات

۲	مقدمه
۳	سامانه‌های اطلاعاتی
۸	طرح‌های پژوهشی
۱۷	کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی
۱۸	سخنرانی‌ها و نشست‌ها
۲۱	کتاب‌ها

پاییز ۱۳۹۷

بنا م خدا

مقدمه

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) در پنج دهه گذشته در ثبت و تحلیل اطلاعات علمی ایرانیان و پیشبرد مباحث علمی حوزه علم سنجی نقش‌های گوناگونی را اجرایی کرده است. راه‌اندازی سامانه گنج (پایگاه علمی ایرانیان)، طراحی «داشبورد همانندجو» برای بازنمایی اطلاعات تحلیلی سازمانی، «پایگاه وب جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)»، «پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)» برای تحلیل اطلاعات علمی و پژوهشی کشور و «پایگاه وب دانش ایران: مشارکت ایرانیان در دانش جهان (دا)» برای بررسی وضعیت علمی دانشگاه‌ها، پژوهشگران و انتشارات علمی و پژوهشی آنها کاربرد دارد. نگاهی به پیشینه فعالیت‌های ایرانداک نشان می‌دهد ایرانداک از آغاز راه‌اندازی در کار گردآوری و تحلیل اطلاعات علمی و پژوهشی با تهیه کتابشناسی‌ها، راهنماها و چکیده‌نامه‌ها زیربنای مهمی برای بررسی فعالیت‌های علمی در موسسه‌های آموزشی و پژوهشی کشور فراهم کرده است. برخی از مهم‌ترین فعالیت‌هایی که ایرانداک در این زمینه انجام داده در ادامه می‌آید.

- ✓ ۱۳۴۵-۱۳۶۰. کتابشناسی آثار ترجمه شده به زبان فارسی در ایران.
- ✓ ۱۳۴۹-۱۳۶۵. کتابشناسی اعتیاد؛ تکنولوژی سنتی ایران (خاتم‌کاری، قلم‌زنی، مليله‌دوزی، منبت‌کاری، میناکاری، نقره‌کاری، سرامیک‌سازی، سفالگری، کاشی‌سازی)؛ جامعه‌شناسی؛ جغرافیا؛ رودکی؛ روند پژوهش در ایران؛ علوم زیستی؛ فرهنگ‌های دوزبانه و چندزبانه فارسی؛ کتابشناسی‌ها؛ کتاب و کتابداری در ایران به زبان انگلیسی؛ شیمی؛ علوم؛ کشاورزی).
- ✓ ۱۳۵۳. چکیده مقاله‌های مجله‌های ایران.
- ✓ ۱۳۵۳. فهرست پایان‌نامه‌های علوم اجتماعی.
- ✓ ۱۳۵۴. فهرست پایان‌نامه‌های پزشکی و داروسازی.
- ✓ ۱۳۵۶. راهنمای استفاده از مراجع، مراجع زیست‌شناسی: باپولوجیکال ابستراکتزوبایو ریسرچ ایندکس.
- ✓ ۱۳۵۷. راهنمای گردآوری و آماده‌سازی مدارک در مرکز مدارک علمی.
- ✓ ۱۳۵۹. سیاست اطلاعاتی در خدمت رشد و توسعه، وظایف و مسئولیت‌های ملی و بین‌المللی.
- ✓ ۱۳۶۰ - ۱۳۶۲. راهنمای انتشارات سازمان‌های دولتی ایران.
- ✓ ۱۳۶۰. راهنمای واحدهای تولید کننده اطلاعات در ایران.
- ✓ ۱۳۶۲-۱۳۶۶. فهرست پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان ایرانی خارج از کشور ۱۳۶۵-۱۲۹۲.

سامانه‌های اطلاعاتی

ایرانداک برای علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات علمی و پژوهشی سامانه‌های گوناگونی را فراهم آورده است. برخی از این سامانه‌ها همچون «سامانه ملی ثبت پایان‌نامه، رساله، و پیشنهاد» به‌عنوان سامانه‌های ثبتی و برخی دیگر همچون «پایگاه وب جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)» برای تحلیل اطلاعات علمی و پژوهشی کشور درست شده‌اند.

پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)

پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)، دستاورد کاربرد فناوری اطلاعات در خدمات مدیریت اطلاعات علم و فناوری در ایرانداک است. پیشینه این بخش از خدمات ایرانداک به دهه چهل خورشیدی بازمی‌گردد که کار گردآوری، سازمان‌دهی، و اشاعه اسناد علمی و فناوریانه در مرکز اسناد علمی آغاز شد. بیشترین داده‌های روزآمد گنج از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و پیشنهادها، ولی قلمرو آن گسترده است و طرح‌های پژوهشی، گزارش‌های دولتی، و مقاله‌های علمی را نیز در بر دارد. کار پایگاه اطلاعات علمی ایران، نخستین بار در سال ۱۳۷۰ در رایانه‌های «مین فریم» و محیط نرم‌افزار «سی‌دی‌اس‌آی‌اس‌آی‌اس» شروع شد. در سال ۱۳۷۳ این پایگاه با فناوری «دایال‌آپ» در شبکه‌ای با نام «صبا» از دور در دسترس کاربران قرار گرفت. سال ۱۳۷۸ بود که اینترنت به ایرانداک وارد شد و دسترسی به گنج نیز در نشانی ganj.irandoc.ac.ir در وب فراهم شد. آخرین ویرایش گنج در آذر ۱۳۹۵ رونمایی گردید. این پایگاه با صدها هزار پیشینه از بزرگ‌ترین گنجینه‌های علمی کشور و هم‌اکنون مرجع بسیاری از پژوهشگران ایران و جهان است. این سامانه بنیان سامانه‌های دیگری در ایرانداک همچون سامانه پیشینه پژوهش نیز هست. در پاییز ۱۳۹۶، روزانه بیش از ۹ هزار کاربر یکتا به گنج مراجعه کرده و در نه‌ماه نخست ۱۳۹۶ میانگین روزانه نزدیک به ۲۶۱ هزار جست‌وجو انجام داده‌اند. با تحلیل اطلاعات گردآوری شده در این سامانه می‌توان شناختی مناسب از وضعیت فعالیت علمی و پژوهشی دانشجویان، اعضای هیئت علمی مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی و پژوهشگران به‌دست آورد.

The screenshot shows the Ganj website interface. At the top, there is a header with the logo and the text 'پایگاه اطلاعات علمی ایران' (Iran Academic Information Database). Below the header is a navigation bar with links: 'صفحه نخست' (Home), 'درباره' (About), 'آمار' (Statistics), 'پارسی در جهان' (Persian in the World), 'پرسش‌های همیشگی' (Frequent Questions), 'راهنما' (Guide), 'مسئولیت محتوا' (Content Responsibility), 'تماس با ما' (Contact Us), and 'نام‌نویسی / ورود' (Registration / Login). The main content area has a search bar with the text 'برای جست‌وجو، واژه یا عبارتی بنویسید.' (Write a word or phrase to search for.) and a button 'جست‌وجو' (Search). Below the search bar, there are three columns of featured documents or topics, each with a title, a small icon, and a number.

پژوهشگران پراثر	کلیدواژه‌های پرشمار	موضوع‌های پرشمار
۱۹۸	ایران (مدیریت بحران)	۸۲۱۲
۱۷۴	باتوجه (فیزیک)	۶۷۱۳
۱۷۰	یونس لوراق بهادر تهران	۵۳۷۵
۱۶۴	تهران (شهر)	۵۱۴۸
۱۵۹	شبکه عصبی (فلسفه و مهندسی)	۵۰۸۹
۱۵۴	ارزیابی عملکرد (مدیریت بحران)	۴۹۸۶
۱۵۳	مطالعه تطبیقی (ارتقای بهداشت)	۴۴۲۶

پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)

پایگاه وب «شاخص» تلاش دارد دسترسی، گزینش و کاربرد شاخص‌های جهانی برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران فراهم سازد. بنابراین این پایگاه، با دسترسی به این شاخص‌ها از یک درگاه واحد با توان سازمان‌دهی و جست‌وجوی برخط در میان آن‌ها می‌تواند کار کاربران را آسان سازد. این پایگاه وبی، با ارائه منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)، تصویری کلی از سازمان‌های ملی و جهانی ارائه می‌کند که در آن شاخص‌های ارزیابی و طبقه‌بندی موضوعی آن‌ها و منابع کلیدی اطلاعات آمده است. این پایگاه وب، منابع اطلاعات داخلی شاخص‌ها را مانند کتاب، مقاله، پایان‌نامه، رساله، گزارش دولتی، سند ملی، و طرح‌های پژوهشی معرفی می‌کند. معاونان پژوهشی و آموزشی در مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی جزو یکی از گروه‌های کاربران این پایگاه محسوب می‌شوند. این گروه وظیفه دارند با رویکردهای علم‌سنجی، وضعیت علمی مؤسسه‌ها را پایش و ارزیابی کنند.

The screenshot displays the 'Index' website interface. The header is teal with a logo on the left and navigation links on the right. Below the header is a banner image showing hands working on a document with charts. A search bar is present below the banner. The main content area is divided into three columns: 'شاخص‌ها' (Indices), 'منابع اطلاعات' (Information Sources), and 'نهادهای' (Institutions). Each column contains a list of items with brief descriptions and a 'بیشتر' (More) button at the bottom.

شاخص‌ها

- * دارندگان دکتری بر اساس فعالیت اقتصادی، (به صورت درصدی از همه دارندگان دکتری شاغل)
- * نسبت هزینه کرد اعتبارات تحقیقاتی در اولویت‌های علم و فناوری به کل اعتبارات تحقیقاتی کشور
- * نسبت اختراعات ثبت شده در خانواده سه گانه ثبت اختراعات به فارغ‌التحصیلان دانشگاهی
- * سازمان‌های نوآور در محصول و/یا فرآیند

منابع اطلاعات

- * اندازگیری تولیدات علمی و فناوری و طراحی مدلی برای بودجه‌ریزی دستگاه‌های پژوهشی و فناوری بر مبنای قیمت تمام شده خروجی‌های علم و فناوری (نمونه مشابه)
- * اولویت‌بندی معیارهای ارزیابی طرح‌های کلان ملی علمی و فناوری، مطالعه موردی شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری (طرح پژوهشی)
- * محاسبه شاخص‌های کلان تحقیقاتی در مورد ایران و مقایسه آن با سایر کشورها (نوع پژوهشی)
- * بررسی مدل‌های سیستم مدیریت نوآوری جهت ارتقای شاخص‌های نوآوری و افزایش توان تولید فناوری (نمونه مشابه)

نهادهای

- * شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری
- * موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی
- * سازمان سنجش و آموزش کشور
- * جهاددانشگاهی
- * وزارت بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی

پایگاه وب جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)

نما، کانونی برای گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است و امتیاز و رتبه ایران را در ابعاد گوناگون آنها در هفت گروه جایگاه پژوهشگران؛ جایگاه نشریه‌های علمی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های فراگیر رتبه‌بندی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های موضوعی رتبه‌بندی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های رتبه‌بندی وبگاه‌ها؛ جایگاه ایران در نمایه‌های استنادی؛ و جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های علم، فناوری، و نوآوری گزارش می‌کند. در این پایگاه وب مدیران، سیاست‌گذاران، و پژوهشگران می‌توانند به گزارش نزدیک به ۹۰ شاخص جهانی دسترسی یابند و از آنها در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری و پژوهش بهره‌برند. کاربران این پایگاه نیز همچون پایگاه وب شاخص، معاونان پژوهشی و آموزشی در مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی هستند و می‌توانند وضعیت علمی مؤسسه‌ها را پایش و ارزیابی کنند.

پایگاه وب دانش ایران: مشارکت ایرانیان در دانش جهان (۱۵)

«پایگاه وب دانش ایران: مشارکت ایرانیان در دانش جهان (۱۵)» آمار انتشارات ایران در زمینه‌های علوم پایه، فنی مهندسی، علوم انسانی، پزشکی، کشاورزی و دامپزشکی، و هنر در این نمایه‌نامه‌ها با ویژگی‌های گوناگون نشان می‌دهد. «دانش ایران» پایگاهی است که افزون بر ارائه آخرین نسخه الکترونیکی اطلاعات، به کاربران در جست‌وجو و یافتن اطلاعات در بخش‌های زیر کمک می‌کند: (۱) انتشارات علمی در گروه‌های تحصیلی؛ (۲) مشارکت علمی کشورها در جهان؛ (۳) شاخص‌های پایه و انتشارات علمی؛ (۴) نقش دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در انتشارات علمی؛ و (۵) آمار مقایسه‌ای. از داده‌های این پایگاه برای بررسی وضعیت علمی دانشگاه‌ها، پژوهشگران و انتشارات علمی و پژوهشی در بخش علم‌سنجی دانشگاه‌ها استفاده می‌شود.

دانش ایران نسخه ۲۰۱۳

انتشارات علمی ایران در سال ۱۳۹۰ در تمام‌مجموعه‌های آ.اس.آی، نشان می‌دهد که در این سال ایران ۲۸۸۶۶ رکورد علمی ثبت‌شده در این نمایه‌نامه داشته است که در هشت گروه تحصیلی و ۵۴۱ رشته تحصیلی بوده‌اند. در این میان: گروه فنی و مهندسی ۳۷/۳۲ درصد، گروه علوم پایه ۳۱/۳۱ درصد، گروه علوم پزشکی ۲۵/۴۲ درصد، گروه کشاورزی و دامپزشکی ۸/۶۶ درصد، گروه علوم انسانی ۶/۶۶ درصد، و گروه هنر ۰/۲۰ درصد از انتشارات علمی ایران را داشته‌اند که گروه علوم پایه رشته شیمی، در گروه علوم پزشکی رشته داروشناسی، در گروه فنی و مهندسی رشته مهندسی مکانیک، در گروه کشاورزی و دامپزشکی رشته تکنولوژی و علوم غذایی، در گروه علوم انسانی رشته روانشناسی، و در گروه هنر رشته معماری در رده‌های نخست هر گروه بوده‌اند.

[در نهایت نسخه چاپی](#)

طرح‌های پژوهشی

یکی از رویکردهای کلیدی ایرانداک در بهبود و گسترش خدمات حوزه علم‌سنجی، انجام طرح‌های پژوهشی گوناگون در بازه‌های زمانی مختلف و از زمان تشکیل ایرانداک تاکنون بوده است. مشخصات طرح‌های پژوهشی انجام‌شده یا در حال انجام ایرانداک در این زمینه می‌تواند جایگاه این سازمان را در بهبود و گسترش خدمات حوزه علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات نشان دهد.

گروه پژوهشی و اعضای هیئت علمی

در حال حاضر گروه پژوهشی «علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات» پژوهشکده «علوم اطلاعات» ایرانداک با داشتن پنج عضو هیئت علمی پژوهش‌های مرتبط با بهبود و گسترش خدمات حوزه علم‌سنجی را انجام می‌دهد.

مریم خسروی

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی از دانشگاه الزهراء
پژوهشکده علوم اطلاعات

دکتر رویا پورنقی

دانش‌آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

دکتر رضا رجبعلی بگلو
دانش آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه فردوسی مشهد
پژوهشکده علوم اطلاعات

دکتر فریبرز درودی
دانش آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

مهری صدیقی
دانش آموخته کارشناسی ارشد زمین‌شناسی
از دانشگاه شهید بهشتی تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

عناوین طرح‌های پژوهشی

بررسی و پیشنهاد شاخص‌های تأثیر پژوهش در ایران

این پژوهش با هدف شناسایی شاخص‌های تأثیر پژوهش در ایران به انجام رسیده است. روش پژوهش حاضر مرور سیستماتیک بوده که بر اساس رویکرد هشت مرحله‌ای کوکران شامل: انتخاب موضوع؛ معیارهای ورود و خروج؛ تعیین استراتژی جستجو؛ تعیین مکان مطالعه؛ انتخاب مطالعات؛ ارزیابی کیفیت؛ استخراج داده‌ها؛ و تحلیل و ارائه نتایج، انجام شد. نتیجه مطالعه تمام‌متن مقالات وارد شده در پژوهش، منجر به شناسایی جمعاً ۱۲۳ شاخص در سه سطح، و یازده بعد گوناگون شد: آکادمیک، آلت‌متریکس، بهداشت، اقتصاد، کسب‌وکار، امنیت و دفاع، اجتماع، فرهنگ، محیط زیست، سیاست‌گذاری، و خدمات. از این میان بیش‌ترین تأکید پژوهش‌ها بر ابعاد اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی و کم‌ترین تأکید بر ابعاد خدمات، و امنیت و دفاع بوده است.

بررسی روند پژوهش در زمینه عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در ایران

در این پژوهش ابتدا با استفاده از روش قیاسی و طرح تدریجی (دسته‌بندی هنگام مطالعه)، و نظر متخصصان چارچوبی برای تحلیل و بازنمایی اطلاعات پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و مقاله‌های حوزه فناوری اطلاعات ارائه می‌شود و پس از آن روند و وضع موجود پژوهش در زمینه عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد فناوری اطلاعات در بافت ایران، بر پایه این چارچوب بررسی و تحلیل می‌شود.

بررسی کاربرد شبکه‌های اجتماعی علمی در ارزیابی اثربخشی پژوهش‌ها (مطالعه موردی: تحقیقات حوزه علم‌سنجی)

این مطالعه با هدف بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی علمی در ارزیابی میزان تأثیر پژوهش‌های حوزه علم‌سنجی، در صدد پرداختن به این مسئله است که آیا شبکه‌های اجتماعی علمی و شاخص‌های آن می‌توانند جایگزین یا مکمل نمایه‌های استنادی برای ارزیابی اثربخشی پژوهش‌ها باشند؟ پژوهش حاضر از نوع کاربردی است و با استفاده از روش آلت‌متریک (سنجش‌های مبتنی بر شبکه‌های اجتماعی) انجام شده است. در مجموع یافته‌های این پژوهش نشان داد که برخی شبکه‌های اجتماعی و شاخص‌های آنها می‌توانند همانند استنادها بازنمونی از اثرگذاری مقالات علمی باشند. با این حال، با توجه به قوی‌نبودن

ضرایب همبستگی، جایگزینی این دو دسته شاخص توصیه نمی‌شود، بلکه می‌توان از شاخص‌های آلتمتریکس به عنوان مکمل شاخص‌های علم‌سنجی در ارزیابی پژوهش و محاسبه اثرگذاری علمی بهره برد.

طراحی و ساخت پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری

هدف تحقیق حاضر طراحی و ساخت پایگاه وبی برای منابع اطلاعات شاخص‌های ارزیابی و پایش علم، فناوری و نوآوری می‌باشد. در این راستا، کلیه شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری موجود در منابع معتبر داخلی و خارجی شناسایی و به صورت موضوعی دسته‌بندی شده و در پایگاه داده دو زبانه ای با امکان روزآوری و جستجو و بازنمایی و پیوند به منابع داخلی و خارجی بارگذاری می‌شود. همچنین در پایگاه وبی که طراحی خواهد شد کلیه منابع اطلاعات منتشر شده در داخل کشور در زمینه پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری، و همچنین سازمان‌های فعال در پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری کشور معرفی می‌شوند.

فراپژوهش طرح‌های پژوهشی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران الکترونیک ایران

این پژوهش با استفاده از فراپژوهش (بررسی روایتی و توصیفی) و تکنیک‌های مرتبط به آن، الگویی از روند موضوعی پژوهش در طرح‌های پژوهشی ایرانداک از آغاز تا پایان سال ۱۳۹۳ فراهم آورده و پیکره کلی پژوهش در ایرانداک و نیز ویژگی‌ها در دسترس این طرح‌های پژوهشی را آشکار ساخته است.

ترسیم و تحلیل نقشه علمی محققان ایرانی در منتخبی از حوزه‌های مرتبط با علوم و فناوری اطلاعات با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی و تحلیل شبکه اجتماعی

این پژوهش با هدف ترسیم و تحلیل نقشه علمی محققان ایرانی در سه حوزه مرتبط با فعالیت‌های پژوهشگاه (یعنی: فناوری اطلاعات، مدیریت، علم اطلاعات و دانش‌شناسی) و با استفاده از روش‌های علم‌سنجی و تحلیل شبکه انجام شده است. یافته‌های این پژوهش نشان داد در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی موضوعاتی نظیر استناد علم‌سنجی و همکاری علمی، اینترنت و دسترسی آزاد، در حوزه مدیریت موضوعاتی همچون راهکارهایی برای حل مسئله زمان‌بندی در سیستم‌های ساخت و تولید

مدیریت و انتخاب تأمین کنندگان، مسئله تعادل در فضاهای برداری و مدل شبکه‌ای PERT و در حوزه فناوری اطلاعات موضوعاتی از قبیل کاربرد فناوری اطلاعات در کتابخانه‌های آکادمیک، به کارگیری منابع دیجیتال در کتابخانه‌ها، بررسی تأثیر فناوری اطلاعات بر عملکرد شرکت‌ها و پلاتفرم مشترک و یکپارچه برای پشتیبانی از سیستم تولید توزیع شده از مسائل مهم و مطرح این حوزه‌ها می‌باشند.

بررسی و تدوین دانش ایران در جهان سال ۲۰۱۳

این پژوهش به بررسی میزان مشارکت ایرانیان در تولید علم در زمینه‌های علوم پایه، فنی و مهندسی، علوم پزشکی، کشاورزی و دامپزشکی، علوم انسانی و هنر در پایگاه آی.اس.آی. می‌پردازد. آنچه در این طرح مورد سنجش قرار می‌گیرد وضعیت تولید علم ایران به تفکیک نوع مدرک، گروه و رشته تحصیلی؛ نقش دانشگاه‌ها و موسسات در تولید علم ایران به تفکیک گروه و رشته تحصیلی؛ نقش اعضای هیئت علمی در تولید علم ایران به تفکیک گروه و رشته تحصیلی؛ نقش دانشجویان و دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی در تولید علمی ایران، وضعیت استناد، نسبت شمار استناد به تولید علم و مراجع در تولید علمی ایران به تفکیک گروه و رشته تحصیلی؛ مقایسه تولید علمی کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته، سهم ایران و هر یک از کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته از تولید علم جهان؛ مقایسه شاخص‌های پایه و تولید علمی شامل جمعیت، GDP و نیروی انسانی تحقیق و توسعه می‌باشد.

پیشنهادیه انجام پروژه "طرح کلان رصد شاخص‌ها و اولویت‌های علم و فناوری در ایران"

این طرح با تجمیع و یکپارچه‌سازی توانمندی‌ها و پیشنهادات موجود در رابطه با رصد، مطالعه انتظارات و نیازمندی‌های حوزه علم و فناوری تدوین شده است. هدف از انجام این پژوهش کاربردی، رصد وضعیت شاخص‌ها و اولویت‌های علم و فناوری تعیین شده در نقشه جامع علمی کشور در چارچوب سامانه ملی سمات و به صورت یکپارچه با سایر داده‌های نظام علم و فناوری کشور است.

کاربرد روش تحلیل هم‌رخدادی واژگان در تعیین اولویت‌های پژوهشی گروه اطلاع‌سنجی

این پژوهش درصدد است با استفاده از روش هم‌واژگانی به این مسئله که دانش اطلاع‌سنجی از چه زیرحوزه‌های موضوعی تشکیل شده است و ارتباط این زیرحوزه‌ها با یکدیگر چگونه است؟ پاسخ داده و

بدین ترتیب کاربرد این روش و میزان کارآیی آن را در شناسایی و تعیین اولویت‌های پژوهشی گروه اطلاع‌سنجی بررسی نماید. براساس نقشه‌های حاصل از تحلیل مدارک مورد مطالعه، مفاهیمی از قبیل علم اطلاعات، کتابخانه، تحلیل کتاب‌سنجی نوآوری و متن کاوی از جمله پرکاربردترین موضوعات در حوزه اطلاع‌سنجی در سطح بین‌المللی به‌شمار می‌روند. ترسیم نقشه‌های هم‌واژگانی در مقاطع زمانی مختلف مورد بررسی، تغییرات و پایداری‌هایی را در مفاهیم و واژه‌های مرتبط با حوزه اطلاع‌سنجی نشان می‌دهد. برخی از واژه‌ها نظیر "تحلیل کتاب‌سنجی" در تمامی سال‌های مورد مطالعه حضور دارند در حالی که برخی دیگر در طول زمان ناپدید می‌شوند. مفاهیم جدید به عنوان بازترکیبی از واژه‌های موجود و در تعامل با تحولات و فناوری‌های جدی پدید می‌آیند. در پایان مدل تکمیلی فرایند انجام این طرح که می‌تواند برای سایر حوزه‌های موضوعی نیز قابل استفاده باشد، ارائه شده است.

تحلیل روابط و الگوهای میان رشته‌ای در منتخبی از حوزه‌های اولویت‌دار علم و فناوری بر اساس داده‌های پایگاه اطلاعاتی «وب آوساینس»

هدف از پژوهش حاضر بررسی روابط و الگوهای میان رشته‌ای در منتخبی از حوزه‌های علمی شامل نانو تکنولوژی، بیوفیزیک، فیزیک هسته‌ای، جامعه‌شناسی، و ارتباطات بر اساس تولیدات علمی محققین ایرانی در پایگاه اطلاعاتی وب آوساینس نمایه شده‌اند. در مجموع نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد کاربرد تنها یک روش کتاب‌شناختی نمی‌تواند تمامی جنبه‌های میان‌رشته‌ای یک حوزه علمی را مشخص نماید و استفاده همزمان از روش‌های مختلف تحلیل استنادی، تحلیل هم‌تالیفی و زوج‌های کتاب‌شناختی برای مطالعه مبادله اطلاعات بین رشته‌ها ضروری به نظر می‌رسد. با ترسیم نقشه روابط میان‌رشته‌ای در حوزه نانو تکنولوژی مشخص شد این روش ابزار منحصر به فردی در کشف الگوهای ساختاری حوزه‌های پژوهشی محسوب می‌شود و می‌تواند اطلاعات مفیدی درباره پیوستگی و وابستگی متقابل میان حوزه‌ها را نشان دهد.

توزیع جغرافیایی ثروت علمی در ایران

هدف اصلی این پژوهش بررسی وضعیت موجود و تعیین الگوی پراکندگی جغرافیایی ثروت علمی در استان‌های مختلف ایران است. این تحقیق در سه فاز اجرا و تکمیل شده است. در فاز اول طرح ضمن مرور پیشینه علمی موجود در خصوص علم‌سنجی و سرمایه علمی و با انجام یک مطالعه پایلوت بر روی

پنج استان، مفهوم ثروت علمی تبیین و شاخص‌های تعیین‌کننده آن استخراج شد. فاز دوم پژوهش به مطالعه پراکندگی ثروت علمی در مناطق مختلف ایران پرداخت. سی و یک استان کشور بر اساس شاخص‌ها و الگوهای استخراج شده در مرحله اول و برای تعیین دو معیار کلی مشارکت در تولید علم و بهره‌مندی از دستاوردهای علمی کشور مطالعه شدند. نتایج نشان داد که ۷۰ درصد ثروت علمی کشور مربوط به ۲۰ درصد استان‌های ایران می‌باشد که البته سهم استان تهران در ثروت علمی کشور با در نظر گرفتن تمامی معیارهاست. سومین فاز این پژوهش عبارت بود از طراحی مدل مفهومی یک پایگاه اطلاعات مکانی به منظور نمایش تصویری ثروت علمی نواحی مختلف ایران بر روی نقشه‌های تعاملی. نتایج تحقیق می‌تواند منجر به ایجاد شاخص‌هایی برای سنجش پایداری و توزیع ثروت علمی در کشور شود.

تدوین روش‌شناسی تحلیل اطلاعات علمی شیمی (علوم پایه) و ترسیم نقشه علمی شیمی در ایران بر اساس آن (با بررسی پایگاه اطلاعاتی پایان‌نامه‌های پژوهشگاه

در پژوهش حاضر ابتدا الگویی جهت تحلیل اطلاعات علمی پایان‌نامه‌های شیمی (علوم پایه) ارائه می‌شود و سپس با استفاده از این الگو به تحلیل پایان‌نامه‌های شیمی موجود در پایگاه اطلاعات پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در یک دهه اخیر خواهیم پرداخت. با استفاده از منابع معتبر شیمی در سطح کارشناسی و تحصیلات تکمیلی و نیز اصطلاح‌نامه شیمی و با تایید نظر متخصصان در هریک از گرایش‌های چهارگانه شیمی علوم پایه (شیمی فیزیک، شیمی آلی، شیمی معدنی، و شیمی تجزیه) به تهیه نقشه علم شیمی همت گماشتیم. در حقیقت تحلیل اطلاعات علمی شیمی، بدون در اختیار داشتن الگوی مدونی از علم شیمی بسیار مشکل خواهد بود. جست‌وجوی فراوان برای یافتن چنین الگویی بی‌نتیجه بود، لذا این الگوی مدونی از علم شیمی (علوم پایه) است که برای اولین بار به این صورت ارائه می‌شود، و علاوه بر استفاده در تحلیل اطلاعات علمی، قابلیت استفاده آموزشی هم خواهد داشت و البته با کمک متخصصان می‌توان به بسط و غنای علمی آن افزود.

مطالعه روند پژوهش در حوزه مدیریت دانش در ده سال اخیر و ترسیم ساختاری از آن

این پژوهش با استفاده از روش‌های علم‌سنجی و کتاب‌سنجی در صدد پرداختن به این مسئله است که مجموعه تولیدات علمی در حوزه مدیریت دانش در سطح بین‌المللی و در ایران در ده سال اخیر چه

رویگردی داشته و به چه حوزه‌هایی پرداخته‌اند؟. یافته‌های پژوهش نشان داد مقدار متوسط نرخ رشد سالانه انتشارات حوزه مدیریت دانش در طی سال‌های مورد بررسی در پایگاه وب‌آوساینس، ۹/۱۰ درصد و برای پایگاه‌های داخلی ۷۶/۴۱ درصد می‌باشد. در میان ۱۶۴ کشور تولید کننده مدارک این حوزه تولیدات علمی دانشمندان ایرانی با دارا بودن رتبه ۳۵ و تعداد ۲۲۱ مدرک ۴/۰ درصد کل تولیدات علمی فوق را تشکیل می‌دهد. به لحاظ موضوعی، بیشترین گرایش به برخی فناوری‌های اطلاعاتی پشتیبان به‌ویژه داده‌کاوی و نیز مفاهیم و جنبه‌های سازمانی و اجتماعی حوزه مدیریت دانش بوده است.

مطالعه روند پژوهش‌های علم‌سنجی در ایران

این پژوهش با استفاده از روش‌های علم‌سنجی و کتاب‌سنجی به بررسی متون مرتبط با حوزه علم‌سنجی که توسط ایرانیان به فارسی و یا به زبان انگلیسی تولید شده است می‌پردازد. از این طریق ضمن تعیین ویژگی‌های پژوهش‌های علم‌سنجی ایرانیان، روند پژوهش‌های علم‌سنجی را نیز در ایران مشخص کند. یافته‌های پژوهش نشان داد که بیشترین حجم پژوهش‌های علم‌سنجی از دو نوع سنجش برون‌داد علمی کشور (برون‌داد به ویژه مقالات یک یا چند دانشگاه، چند رشته و غیره) و تحلیل استنادی متون بوده است. در مجموع بررسی پژوهش‌های علم‌سنجی کشور نشان‌دهنده کمیت قابل توجه این آثار از یک سو، و از سوی دیگر عدم تنوع در استفاده از روش‌ها و موضوعات و عدم مسئله‌محور بودن این پژوهش‌ها و یا به عبارت دیگر کیفیت نازل‌تر این پژوهش‌ها (جز معدود مواردی) در مقایسه با پژوهش‌های بین‌المللی است.

بررسی رفتار استنادی فارغ‌التحصیلان دو گروه آموزشی علوم انسانی و فنی‌مهندسی بر اساس پایان‌نامه‌های موجود آنان در پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران (۱۳۸۵-۱۳۸۰)

پژوهش حاضر با هدف تجزیه و تحلیل رفتارهای استنادی فارغ‌التحصیلان دو گروه آموزشی فنی‌مهندسی و علوم انسانی، سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۵، بر اساس مآخذ پایان‌نامه‌های موجود آنان در کتابخانه پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران انجام شده است. روش پژوهش پیمایشی بوده و با به کارگیری روش تحلیل استنادی، منابع و مآخذ ۴۰۰ پایان‌نامه از هر دو گروه آموزشی که از طریق نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده بودند، را مورد بررسی قرار دادیم. یافته‌ها نشان داد. تعداد متوسط استنادها در هر پایان‌نامه علوم انسانی ۴۱/۵۷ و در پایان‌نامه‌های فنی‌مهندسی ۷۳/۳۲ می‌باشد. بیش‌ترین میزان استناد

در گروه فنی مهندسی مربوط به نشریه و در گروه علوم انسانی مربوط به کتاب، و کمترین آنها در گروه فنی مهندسی اینترنت و در گروه علوم انسانی مقاله بوده است. بررسی نیم عمر منابع نیز بیانگر آن است که کمترین نیم عمر در پایان نامه های علوم انسانی به اینترنت و در فنی مهندسی پایان نامه ها و بیشترین آن کتاب (۱۳ سال و ۵ ماه در علوم انسانی و در فنی مهندسی ۱۲ سال و ۸ ماه) می باشد.

تحلیل استنادی مقالات نشریه علوم اطلاع رسانی (۱۳۵۱-۱۳۸۱)

پژوهش حاضر با استفاده از روش تحلیل استنادی به بررسی وضعیت استناد در مقالات نشریه علوم اطلاع رسانی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران از آغاز نشر (۱۳۵۱) تا پایان سال ۱۳۸۱ (دوره هجدهم شماره های ۱ و ۲) پرداخته است. بالاترین نیم عمرها مربوط به گزارش با ۹ سال و ۷ ماه کتاب ۸ سال و ۴ ماه، طرح پژوهشی ۵ سال و ۴ ماه به دست آمده است. کمترین نیم عمرها به یادداشت شخصی با ۶ ماه و تقریرات درس و منابع الکترونیکی هریک با ۸ ماه تعلق دارد. نتایج نشان می دهد بر اساس تقسیم بندی پایگاه اطلاعاتی ایزا، موضوع سیستم های اطلاعاتی و کاربرد با ۷/۱۷ درصد بیشترین موضوعی است که استنادها را پوشش داده است.

تحلیل استنادی مآخذ پایان نامه های فارغ التحصیلان حوزه علوم زمین موجود در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران

این پژوهش با هدف تجزیه و تحلیل استنادی مآخذ پایان نامه های فارغ التحصیلان حوزه علوم زمین موجود در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران انجام گردیده است. بدین منظور از شیوه شناخته شده کتاب سنجی و روش توصیفی-تحلیلی استفاده شد. نتایج نشان داد بیشترین میزان استناد، به نشریات اختصاص دارد و پس از آن کتاب در مرتبه دوم قرار دارد. پایان نامه ها کم استنادترین منابع در حوزه مورد مطالعه می باشند. بررسی نیم عمر منابع اطلاعاتی بیانگر آن است که کمترین نیم عمر به خلاصه مقالات کنفرانس ها و بیشترین نیم عمر به نشریات تعلق دارد. میانگین نیم عمر کل منابع در این حوزه ۱۱/۱۰ سال است. در خاتمه نیز لیستی از نشریات پراستناد در حوزه علوم زمین ارائه گردیده که می تواند راهنمایی مناسب برای کتابخانه های تخصصی این حوزه باشد تا بر اساس آن در چهارچوب اعتبارات و بودجه خود نسبت به انتخاب مجلات مفید و پر استفاده این حوزه اقدام نمایند.

بررسی میزان مشارکت ایرانیان در پایگاه اطلاعاتی SCI (اس.سی.آی.) در زمینه علوم پایه طی سال‌های ۱۹۹۳-۱۹۹۷

این پژوهش با هدف سنجش میزان حضور ایرانیان در پایگاه اطلاعاتی SCI در زمینه علوم پایه طی سال‌های ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۷ اجرا شده است. تلاش گردیده در آن تصویری عینی از فعالیت‌های علمی SCI در سطح جهان، ایران، تعدادی از کشورها، و دانشگاه‌های کشور استخراج شده و وضعیت ایران در جهان و در مقایسه با دو گروه کشورهای در حال توسعه شامل ترکیه، پاکستان، چین، هند، عربستان سعودی، کره جنوبی، کویت، عراق، و کشورهای توسعه‌یافته شامل انگلستان فرانسه کانادا ژاپن آلمان مقایسه شده است.

کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی

یکی از پیش‌نیازهای کلیدی در کمک به گسترش خدمات حوزه علم سنجی، آموزش موارد مورد نیاز در این حوزه است. نیروی انسانی متخصص در زمینه علم سنجی نیازمند روزآمدسازی دانش و مهارت خویش هستند از این رو، ایرانداک آموزش‌های گوناگونی را در حوزه علم سنجی و وب سنجی ارائه می‌دهد که شرکت در آنها برای همگان آزاد است. این آموزش‌ها تاکنون بارها برگزار شده‌اند که نام آنها در جدول زیر آمده است.

موضوع کارگاه	عناوین کارگاه
علم سنجی و وب سنجی	تحلیل شبکه‌های اجتماعی و نرم‌افزارهای آن
	وب سنجی و ارزیابی وبسایت‌ها
	کاربرد علم سنجی در ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها
	ارتباطات علمی با فناوری‌های رایگان وب
	ارتباطات علمی در فضای مجازی: شبکه‌های اجتماعی علمی و پروفایل‌های پژوهشی

سخنرانی‌ها و نشست‌ها

ایرانداک در راستای بهبود و گسترش فعالیت‌های حوزه علم‌سنجی، در میزگردها و سخنرانی‌های علمی به زمینه‌های گوناگون این حوزه می‌پردازد و کارشناسان و استادان را برای گفت و گوهای انتقادی در این زمینه گرد می‌آورد و دستاوردهای آنها را در اختیار همگان می‌گذارد.

سخنرانی علمی: تحلیل روند یک حوزه علمی با استفاده از اطلاعات کتابشناختی مقالات

در این سخنرانی به انواع روش‌های تحلیل‌روند و چالش‌های این حوزه پرداخته شد. تحلیل روند یکی از روش‌های پیش‌بینی است، یک تلاش متداول برای جمع‌آوری اطلاعات و تلاش برای پیدا کردن یک یا چند الگو در آن اطلاعات است. هرچند که از تحلیل روند برای پیش‌بینی آینده استفاده می‌شود، در برخی موارد از آن برای تحلیل گذشته‌های غیر قطعی نیز استفاده می‌شود. در برخی موارد تحلیل روند را مطالعه بر روی تغییرات برخی از شاخص‌های مورد مطالعه در زمان گویند. در این سخنرانی انواع روش‌های تحلیل‌روند و بررسی چالش‌های این حوزه ارایه شد.

سخنرانی علمی: پارسا پس از دو دهه: در جست‌وجوی تأثیر

پیشنهاد راه‌اندازی پایگاه‌هایی برای گردآوری، سازماندهی، و دسترس‌پذیر ساختن پایان‌نامه‌ها و رساله‌های الکترونیکی (پارسا) در اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی طرح شده است و امروزه شمار این پایگاه‌ها در کشورهای گوناگون جهان فراوان است. این پایگاه‌ها در همه سطوح از سازمانی گرفته تا ملی و جهانی راه‌اندازی شده‌اند. سازمان‌ها و موسسه‌های گوناگون سالانه هزینه‌های چشم‌گیری برای راه‌اندازی و نگهداری این پایگاه‌ها صرف می‌کنند. ولی مسئله این‌جاست که آیا راه‌اندازی و نگهداری این پایگاه‌ها کارآمد است و می‌تواند بر جامعه تأثیرگذار باشند. یکی از کلیدی‌ترین حوزه‌های تأثیرگذاری، تأثیر آکادمیک است که اغلب آن را شمار استنادها اندازه می‌گیرند. در این سخنرانی یافته‌های پژوهشی درباره سنجش تأثیر آکادمیک پایگاه‌های پارسا ارائه شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که روند استناد به پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در سال‌های اخیر رشد چشم‌گیری داشته است و این رشد در همه حوزه‌های دیده می‌شود. بررسی نمونه‌های انتخاب شده از پایگاه اسکوپوس نشان داد که می‌توان پایگاه‌های پارسا را یکی از عوامل این رشد دانست.

سخنرانی علمی: مصورسازی، فرایند شناختی و بازنمایی گرافیکی

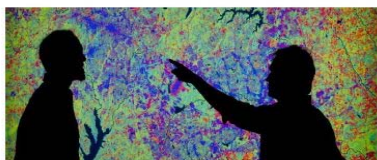
دیدگان بشر می‌تواند نشانه‌های دیداری را به سرعت پردازش کند و از سوی دیگر فنون پیشرفته تحلیل اطلاعات، رایانه را به ابزار قدرتمندی برای مدیریت اطلاعات دیجیتالی تبدیل کرده است. مصورسازی، پیوندی بین این دو نظام (دیدگان بشر و رایانه) ارائه می‌کند که به شناسایی الگوها و یافتن بینش از حجم بزرگی از اطلاعات کمک می‌کند. در این سخنرانی با نگاهی متفاوت به مفهوم مصورسازی از دو دیدگاه فرایند شناختی و فناوری اطلاعات پرداخته شد و در ادامه آن انواع مصورسازی معرفی و مرز میان آن‌ها بررسی شد.

سخنرانی علمی: آمایش مکانی اطلاعات علمی و پژوهشی کشور: از ضرورت تا فرصت

آمایش مکانی اطلاعات علمی و پژوهشی در کشور از ضروریات توسعه نظام علمی و پژوهشی است. در این سخنرانی به ضرورت آمایش مکانی اطلاعات پرداخته شد. همچنین فرصت‌های پیش رو و فایده‌های آمایش مکانی اطلاعات علمی و پژوهشی برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران در این زمینه تفسیر گردید.

سخنرانی علمی

آمایش مکانی اطلاعات علمی و پژوهشی کشور از ضرورت تا فرصت

سخنران

دکتر رویا پورنقی

استادیار پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

پنلیست

دکتر علیرضا قراگوزلو

دانشیار آموزشکده سازمان نقشه برداری کشور

سخنران‌ها پاسخ می‌دهند:

○ آمایش مکانی اطلاعات چه ضرورتی دارد؟

○ آمایش مکانی اطلاعات چه فرصتی را برای چه افرادی فراهم می‌کند؟

○ آمایش مکانی اطلاعات چه فایده‌هایی برای چه افرادی دارد؟

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداکت)

سه شنبه ۲۹ تیر ۱۳۹۵ ساعت ۱۴-۱۵

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداکت) - تالار سخن

سخنرانی علمی: سنجش و مصورسازی پراکندگی جغرافیایی ثروت علمی

سنجش و مصورسازی پراکندگی جغرافیایی ثروت علمی از موضوعات روز حوزه علم سنجی است. در این سخنرانی مفهوم ثروت علمی و شاخص‌های آن بیان شد. همچنین به سنجش ثروت علمی و رتبه‌بندی مناطق جغرافیایی بر اساس آن، مصورسازی پراکندگی مکانی ثروت علمی بر روی نقشه‌های جغرافیایی تعاملی و مصورسازی روابط جغرافیایی در تولید و بهره‌گیری از ثروت علمی با نرم‌افزارهای ترسیم شبکه اجتماعی اشاره گردید.

سخنرانی علمی: تحلیل شبکه‌های اجتماعی مجازی و کاربرد آن در علم سنجی

در این سخنرانی در ابتدا وب‌سنجی و ساختار وب از دیدگاه استنادی بیان شد. در ادامه مروری بر شبکه‌ها، گروه‌ها و ارتباطات مجازی در محیط وب صورت گرفت و در انتها مقایسه فنون و روش‌های رایج در علم سنجی با تکنیک‌های رایج در شبکه‌های مجازی در خصوص کنترل کیفیت محتوا و رتبه‌بندی منابع، افراد و غیره انجام شد.

کتاب

ایرانداک در راستای پیشبرد و توسعه خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی کتاب‌هایی را منتشر کرده و در اختیار همگان قرار داده است.

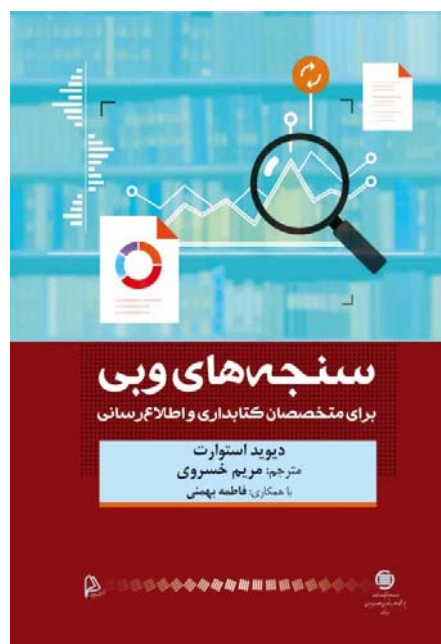
نمای ۲۰۱۷: جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان

«نمای ۲۰۱۷» چهارمین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، گزارش تفصیلی جایگاه ایران را در شاخص‌های گوناگون علم، فناوری، و نوآوری جهان در سال ۲۰۱۷ میلادی پوشش می‌دهد.

سنجه‌های وبی: برای متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی

این کتاب نشان می‌دهد که چگونه شماری از سنجه‌های وبی جدید می‌توانند افزوده ارزشمندی بر مجموعه مهارت‌های متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی داشته باشند. این سنجه‌ها می‌توانند امکاناتی را برای بهبود خدمات برخطی که کتابداران برای کارگزاران خود عرضه می‌کنند، فراهم کرده و تأثیر خدمات آنها را برای مدیران و سیاست‌گذاران به نمایش می‌گذارند.

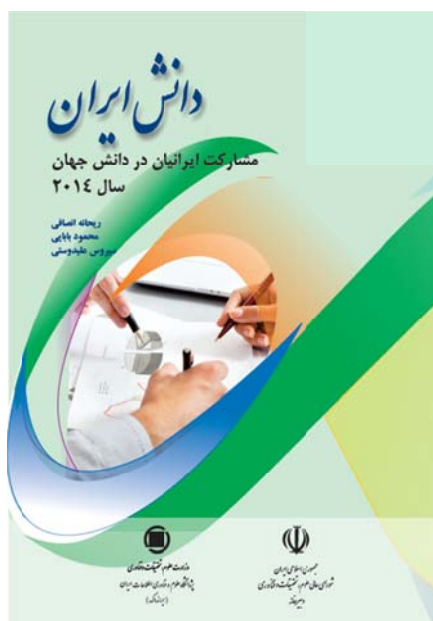
ارزیابی علم، فناوری و نوآوری: مروری بر شاخص‌ها و سازمان‌های فعال این حوزه

این مجموعه علاوه بر شناسایی و ارائه شاخص‌های مختلف ارزیابی علم، فناوری و نوآوری در سطح ملی و بین‌المللی است تا با فراهم نمودن اطلاعات مناسب برای سیاست‌گذاران کشور در این عرصه، زمینه اتخاذ سیاست‌های کارا و مناسب جهت توسعه را فراهم سازد، نهادهای مختلف ملی و بین‌المللی که در فرایند ارزیابی علم، فناوری و نوآوری درگیر هستند نیز معرفی کرده است. مهمترین هدف این مجموعه این است تا با مطالعه شاخص‌های مختلف و روندی که در توسعه و استفاده از شاخص‌ها در سال‌های اخیر وجود دارد، چارچوب مناسبی برای ارزیابی علم، فناوری و نوآوری جهت استفاده سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران کشور در این حوزه ایجاد کند.

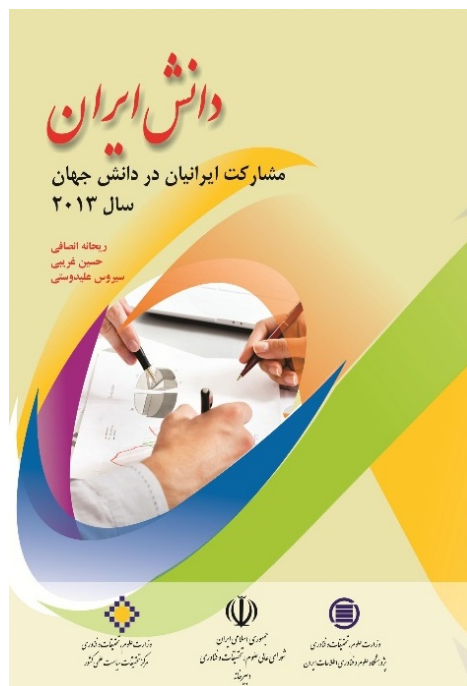
دانش ایران: مشارکت ایرانیان در دانش جهان سال ۲۰۱۴

نخستین کتاب دانش ایران، در سال ۱۳۸۱ منتشر شد که انتشارات علمی ایران را در سال ۱۹۹۹ میلادی (۹۶۸ رکورد علمی) در بر داشت. پس از آن دانش ایران برای سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۴ میلادی نیز منتشر شد، ولی از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۴، انتشار این مجموعه دنبال نگردید. در سال ۱۳۹۴، دانش ایران در سال ۲۰۱۳ میلادی منتشر شد و آنچه اینک در پیش روست، نسخه الکترونیکی دانش ایران در سال ۲۰۱۴ میلادی است که اطلاعات کامل ۳۱/۴۸۸ رکورد علمی ایران را از دیدگاه های گوناگون ارائه می کند.

دانش ایران (مشارکت ایرانیان در دانش جهان سال ۲۰۱۳)

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است.

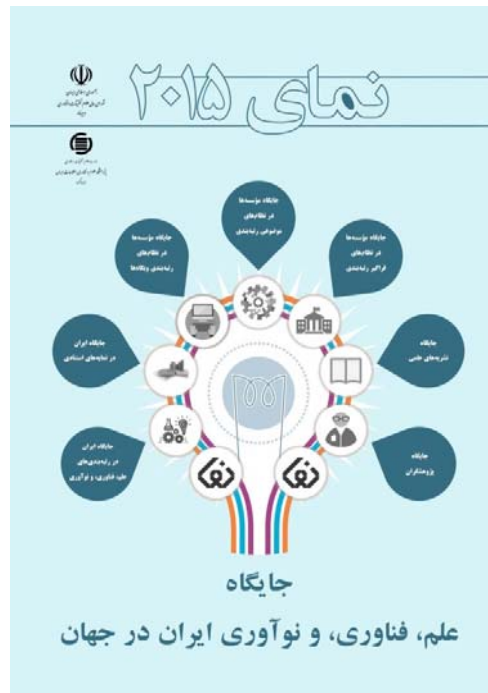
پیش‌نما: جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (توصیف شاخص‌ها و روند سالانه آنها تا ۲۰۱۵)

«پیش‌نما» نخستین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، شاخص‌های علم، فناوری، و نوآوری جهانی و روند سالانه جایگاه ایران را در هر یک از آنها تا سال ۲۰۱۵ میلادی پوشش می‌دهد.

نمای ۲۰۱۵: جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان

«نمای ۲۰۱۵» سومین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، گزارش‌های تفصیلی جایگاه ایران را در شاخص‌های گوناگون علم، فناوری، و نوآوری در سال ۲۰۱۵ میلادی پوشش می‌دهد.

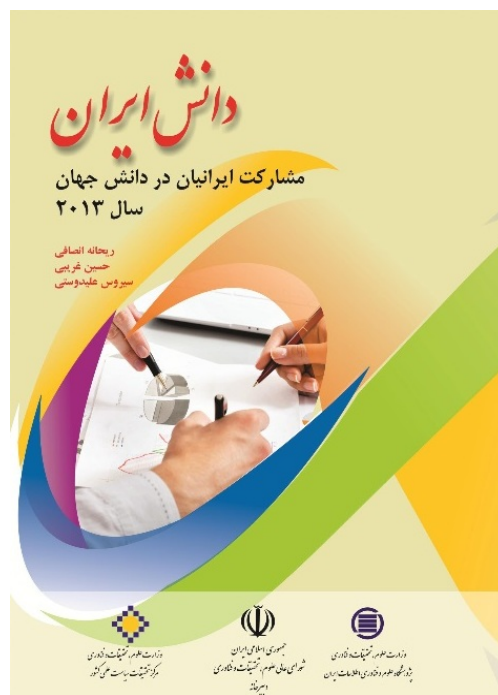
نمای ۲۰۱۴: جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان

«نمای ۲۰۱۴» دومین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، گزارش‌های تفصیلی جایگاه ایران را در شاخص‌های گوناگون علم، فناوری، و نوآوری در سال ۲۰۱۴ میلادی پوشش می‌دهد.

دانش ایران (مشارکت ایرانیان در دانش جهان سال ۲۰۱۳)

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است.

سنجش پژوهش‌های دانشگاهی: روش انجام یک مطالعه کتاب‌سنجی

در این کتاب نحوه سنجش چهار متغیر (نویسندگان، انتشارات، ارجاعات و منابع) که اساس این علم را تشکیل می‌دهند به تفصیل مورد توضیح و بررسی قرار گرفته است. ویژگی خاص این کتاب آن است که تلاش شده تا به منظور درک و تفهیم مطالب در هر قسمت مثالی بیاورد و به صورت گام به گام و مبسوط به آموزش مخاطبان در انجام پژوهش‌های مرتبط با کتاب‌سنجی بپردازد. این کتاب در رتبه‌بندی مجلات، انتشارات علمی، و نویسندگان و سنجش توانایی علمی آنها بسیار مفید خواهد بود.

سنجش و مصورسازی پراکندگی جغرافیایی ثروت علمی: مفاهیم و کاربردها

گزارش موسسه «تامسون رويترز» نشان می‌دهد که بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۹ میلادی، ایران یکی از پرشتاب‌ترین کشورها در تولید علم بوده و در این مدت پس از چین و هند، کشورمان در رده سوم جهان از نظر رشد تولیدات نمایه شده بین‌المللی در پایگاه آی‌اس‌آی قرار داشته است. به همین ترتیب، در داخل کشور نیز توجه مضاعفی به تولید علم، ارائه نوآوری در زمینه‌های گوناگون و نیز به کارگیری فناوری‌های نوین بویژه در حوزه اطلاعات و ارتباطات شده است (تامسون رويترز، ۲۰۱۲)..
۵

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. در بخش آمارهای مقایسه‌ای نیز تولید علمی ایران و سایر کشورهای مورد مطالعه به همراه سایر شاخص‌های به کار گرفته شده در این کتاب از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۵ مقایسه و میزان رشد آن محاسبه گردیده است.

دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۵

زهره سادات خلیلی
دکتر حسین غریبی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران

تهران - ۱۳۸۷

دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۴

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد ۶ کشور توسعه یافته و ۹ کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده‌اند و تولید علمی آنها با توجه به شاخص‌هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است. همچنین وضعیت مشارکت دانشگاه‌ها و موسسات در تولید علمی ایران به عنوان یکی از شاخص‌های مورد توجه در علم‌سنجی ارائه شده است.

دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۳

در بین پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف، پایگاه‌های موسسه اطلاعات علمی (ISI)، شامل نمایه‌نامه استنادی علوم (SCI)، نمایه‌نامه استنادی علوم اجتماعی (SSCI) و نمایه‌نامه استنادی هنر و علوم انسانی (Art & Humanities) به عنوان مهم‌ترین پایگاه‌های اطلاعاتی در سطح جهان می‌باشند که دربردارنده اطلاعات کتابشناختی کلی از به روزترین نشریات علمی و معتبر دنیا می‌باشند. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد ۶ کشور توسعه یافته و ۹ کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده‌اند و تولید علمی آن‌ها با توجه با شاخص‌هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است.

دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۲

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آن‌ها به تفصیل ارائه شده است. در بخش آمارهای مقایسه‌ای نیز تولید علمی ایران و سایر کشورهای مورد مطالعه به همراه سایر شاخص‌های به کار گرفته شده در این کتاب از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۲ مقایسه و میزان رشد آن محاسبه شده است.

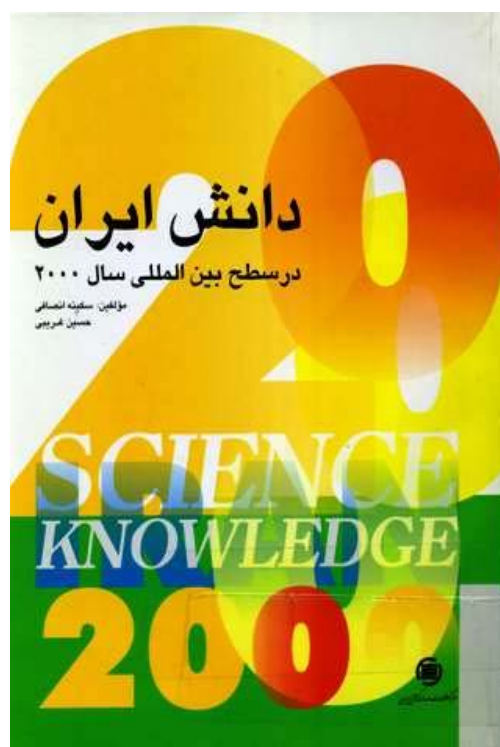

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد ۶ کشور توسعه یافته و ۹ کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده‌اند و تولید علمی آنها با توجه به شاخص‌هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است. همچنین وضعیت مشارکت دانشگاه‌ها و موسسات در تولید علمی ایران به عنوان یکی از شاخص‌های مورد توجه در علم‌سنجی ارائه شده است.

دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۰

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. در بخش آمارهای مقایسه‌ای نیز تولید علمی ایران و سایر کشورهای مورد مطالعه به همراه سایر شاخص‌های به کار گرفته شده در این کتاب با سال ۱۹۹۹ مقایسه و میزان رشد آن محاسبه شده است.

این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. در فصل ششم کتاب آمار مقالات چاپ شده ایران در نشریات ISI به تفکیک گروه و رشته‌های تحصیلی در سال‌های ۱۹۸۱ تا ۲۰۰۰ نیز ارائه و ضریب تأثیر و سهم ایران از جهان محاسبه شده است.

